

dií provedl ECARF (Evropské středisko výzkumu alergie), kde byl přípravek Sterillium® pure testován po dobu 7 dní u osob s atopickým ekzémem. Výsledky jasně prokázaly, že tento přípravek mohou používat právě i atopici, a to bez obav z toho, že by se stav jejich pokožky na rukách zhoršil. Přípravek Sterillium® pure tak může používat pečet' kvality ECARF. Kromě toho je přípravek Sterillium® pure koncipován tak, aby obsahoval co nejméně chemických látek (je bez barviv, parfemace a dalších účinných látek), dal se používat v oblastech zpracování potravin (např. v nemocničních kuchyních) a byl dostatečně účinný v širokém spektru.

<https://doi.org/10.21101/hygiena.b0114>

3. Mikrobiologické monitorování pacientů: surveillance antibiotické rezistence, cílené intervenční aktivity, spolupráce mikrobiologů, epidemiologů a klinických pracovníků v nemocnicích

Antibiotika jsou ohrožený druh Antibiotics are endangered species

Barbora Macková

Státní zdravotní ústav, Praha, Česká republika

Narůstající antimikrobiální rezistence (AMR) je celosvětovým problémem. Stoupající počet infekcí vyvolaných multirezistentními mikroby má závažné sociální a ekonomické dopady. Podle analýz v roce 2019 zemřelo po celém světě 1,27 milionu lidí v důsledku nákazy bakteriemi rezistentními na antibiotika. AMR představuje rovněž vysokou ekonomickou zátěž. Průzkumy ukazují, že tento negativní trend může zvrátit edukace laické i odborné veřejnosti (<https://www.antibiotickarezistence.cz/>).

Národní antibiotický program (NAP) byl ustanoven Ministerstvem zdravotnictví ČR na základě usnesení vlády ČR ze dne 4. května 2009 č. 595 o ustanovení Národního antibiotického programu a v souladu s obsahem a cíli doporučení Rady (2002/77/ES) o obezřetném používání antimikrobiálních látek v humánní medicíně a doporučení Rady ze dne 9. června 2009 o bezpečnosti pacientů včetně prevence a kontroly infekcí spojených se zdravotní péčí (2009/C 151/01).

Cílem činnosti NAP je zajištění dlouhodobě dostupné, účinné, bezpečné a nákladově efektivní antibiotické léčby pacientů s infekčními onemocněními. Cílů je dosahováno například podporou správné praxe v používání antimikrobiálních látek omezující jejich nadužívání, účinnou prevencí a kontrolou infekcí zabráňující šíření rezistentních mikrobů jak ve zdravotnických zařízeních i v běžné populaci, tak i ve veterinárním sektoru a v životním prostředí. Nedílnou součástí řešených aktivit je i problematika vzdělávání a zvyšování povědomí odborné i laické veřejnosti. Důležitá je i podpora výzkumu, vývoje a inovací jak poskytováním nových řešení a nástrojů umožňujících předcházet infekčním onemocněním a léčit je, tak i zdokonalováním diagnostiky za účelem kontroly šíření AMR.

Zásadní součástí řešení musí být, kromě respektování komplexního, integrovaného, mezisektorového řešení, které je postaveno na principu „Jedno zdraví“, také

odpovědný přístup každého lékaře k předepisování antiinfektiv dle klinických doporučení (<https://www.cls.cz/antibioticka-politika>), jak požaduje § 47 zákona o zdravotních službách. Trendy a kvalitu preskripce antibiotik si může každý lékař sledovat cestou dostupných ukazatelů kvality (<https://puk.kancelarzp.cz/>).

<https://doi.org/10.21101/hygiena.b0115>

Surveillance antibiotické rezistence Surveillance of antibiotic resistance

Vladislav Jakubů, Helena Žemličková

Státní zdravotní ústav, Centrum epidemiologie a mikrobiologie, Národní referenční laboratoř pro antibiotika, Praha, Česká republika

Antibiotická rezistence je závažný globální problém současnosti. ATB rezistence limituje možnosti úspěšné terapie, je významnou příčinou morbiditu a mortality pacientů a představuje významný ekonomický problém. Rezistentní kmeny nejsou výsadou pouze u infekcí spojených se zdravotní péčí, ale projevují se i u komunitních infekcí. Surveillance antibiotické rezistence je systematické a soustavné shromažďování, analýza, vyhodnocování a prezentace dat, která slouží k monitorování stavu a vývoje citlivosti k antibiotikům u sledovaných mikrobů a poskytuje informace sloužící jako podklady pro terapii a kontrolu infekčních onemocnění. Umožňuje též sledovat dlouhodobé trendy rezistence a dopady případných aplikovaných intervenčních opatření. Surveillance by měla plnit několik úkolů a cílů, jako je popis výskytu antibiotické rezistence, detekce (nových) mechanismů rezistence, získání dat o trendech rezistence, vytváření podkladů pro racionální antibiotickou politiku, informování odpovědné autority a edukace odborné i laické veřejnosti. Pro sledování trendů a mechanismů ATB rezistence jsou stěžejní data v kvantitativní podobě, která jsou generována pomocí standardizovaných metod. Molekulárně biologické metody, ideálně založené na celogenomové sekvenaci, pak vhodně doplňují standardní vyšetření. Lokální přehledy rezistence se propojují do národní a mezinárodní úrovně (př. EARS-Net). Trendy ATB rezistence dokládají nepříznivý vývoj v mnoha oblastech (např. nemocniční infekce krevního řečiště, bakteriální respirační patogeny, mobilní kolistinová rezistence, producenti karbapenemáz). U producentů karbapenemáz došlo ke zvýšení zachytu za poslední dva roky o 250 %. NRL pro antibiotika díky své činnosti naplňuje zadané úkoly surveillance antibiotické rezistence, a tím pomáhá bránit jejímu šíření.

<https://doi.org/10.21101/hygiena.b0116>

Antibiotická rezistence z pohledu klinického mikrobiologa

Antibiotic resistance from the perspective of a clinical microbiologist

Linda Drábková

Fakultní nemocnice Brno, Ústav laboratorní medicíny, Oddělení klinické mikrobiologie a imunologie, Brno, Česká republika

Nejčastější příčinou rezistence gramnegativních bakterií je produkce beta-laktamáz. Významnou skupinu těchto enzymů tvoří tzv. širokospektré beta-laktamázy (ESBL).